

Brüssel, 6. juuni 2025
(OR. en)

9951/25
ADD 1

ENV 479
CLIMA 196
AGRI 255
FORETS 37
ENER 220
TRANS 230
IND 175
SAN 307

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	6. juuni 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	C(2025) 3580 lisa
Teema:	LISA järgmise dokumendi juurde: Komisjoni soovitus veetõhususe esikohale seadmise juhtpõhimõtete kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2025) 3580 lisa.

Lisatud: C(2025) 3580 lisa

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Komisjoni soovitus veetõhususe esikohale seadmise juhtpõhimõtete kohta

Peamised veetõhusust parandavad tavad veetõhususe esikohale seadmise juhtpõhimõtete rakendamiseks**(1) Veevarude parem kontroll**

Pidada olemasolevate suuniste¹ alusel täpset ja ajakohast veebilansi arvestust ning võtta selliseid veebilansse arvesse veetarbimist ja veesäästumeetmeid mõjutavate otsuste kavandamisel. Selleks tuleks kaaluda alljärgnevaid meetmeid.

- (1) Määrata iga valgla kõigis veekogudes veevõtt, veekadu ja vee juurdetulek ja teha nende pidevat seiret ning edendada veevõtu ja keskkonda juhitava vee digitaalset mõõtmist. Vee-ettevõtjad peaksid tegema veebilansi ja vee kvaliteedi muutusi käsitlevad dokumendid ja andmed üldsusele sagedasti kättesaadavaks.
- (2) Tagada ühisveevärgisektoris, et veetarbimist mõõdetakse iga hoone puhul eraldi ja kortermajades iga üksiku korteri puhul eraldi. Nutiarvestite kasutamist tuleks soodustada seal, kus on vaja reaajas andmete esitamist, et saavutada tõhususe täiendav suurenemine ja muuta investering tasuvaks.
- (3) Määrata igal valglal pinnaveekogude ökoloogiline vooluhulk,² võttes arvesse ka põhjaveekogumite veevajadust, et teha kindlaks suurim kestlik veevõtumaht, mis on ratsionaalse ja tõhusa veekasutuse eeltingimus. Suurima kestliku veevõtumahu puhul tuleks arvestada ka mittetarbivate kasutajate vajadustega ja asjakohastes õigusaktides sätestatud nõuetega. Riigipiire ületavate jõgede ökoloogilise vooluhulga määramiseks tuleks tegelda piiriülese koordineerimisega, et vältida konflikte, mis ei soodusta tõhusat lähenemisviisi veetarbimisele. Tagada ökoloogiliste vooluhulkade tulemuslik kohaldamine, võttes neid süstemaatiliselt arvesse veelubade andmise tingimustes.
- (4) Hinnata olemasolevate suuniste³ alusel asjakohaselt soolase ja muu vee sissetungi ning selliste sõltuvate maismaaökosüsteemide ja nendega seotud veeökosüsteemide veevajadusi, mis on põhjaveekogumitega ühendatud. Rakendada vastutustundlikult põhjaveekihi juhitava uuesti täitmise meetodeid,⁴ lähtudes terviklikust riskihindamisest.
- (5) Tagada pinna- ja põhjavee veevõtulubade puhul kliimamuutuste prognooside arvessevõtmine, et näha ette tulevasi muutusi veebilansis, arvestades ka prognooside ebakindlust, ning kohandada veelubasid korrapäraselt, et vältida liigset veevõttu⁵. Tagada, et veevõtulubade andmise süsteem on piisavalt paindlik, võttes vajaduse korral arvesse ka märkimisväärseid hooajalisi erinevusi. Vältida põhjendamatu pikki lubade kehtivusaegu, et võimaldada nende paindlikku kohandamist veebilansi

¹ Vt veepoliitika raamdirektiivi ühise rakendusstrateegia juhenddokument nr 34 veebilansi kohta, kättesaadav [siin](#).

² Vt ühise rakendusstrateegia juhenddokument nr 31 ökoloogiliste vooluhulkade kohta, kättesaadav [siin](#).

³ Vt ühise rakendusstrateegia juhenddokument nr 18 põhjavee seisundi ja suundumuste hindamise kohta, kättesaadav [siin](#).

⁴ Vt ühise rakendusstrateegia juhenddokument nr 39 põhjaveekihi juhitava uuesti täitmise kohta, kättesaadav [siin](#).

⁵ Vt ühise rakendusstrateegia juhenddokument nr 24 valglate majandamise ja kliimamuutuste kohta, kättesaadav [siin](#).

muutustest lähtuvalt. Rakendada asjakohast vee hinnastamist, et tagada vee tõhus kasutamine. Kehtestada piisavalt heidutavad karistused ebaseadusliku, registreerimata või loata veevõtu ja vee keskkonda juhtimise eest.

- (6) Tagada, et veemajanduskavad sisaldaksid veebilanssi ja neis kvantifitseeritaks veetarbimine sotsiaal-majanduslike tegevuste kaupa, et hõlbustada veetõhusust parandavate meetmete kavandamist hinnangulise järelejäänud veesäästupotentsiaali alusel. Integreerida põuariski juhtimise aspektid veemajanduskavadesse ja valmistuda pikaajalise põua ohuks.
- (7) Tagada, et tänu väiksemale veetarbimisele kaasneb suurema veetõhususega ka kerksus. Sel eesmärgil tuleks:
- kohaldada veevarustusteenuste puhul kulude katmise põhimõtet, et kõik veekasutajad ja vett kasutavad sektorid annaksid piisava panuse veevarustusteenuste kulude katmisse;
 - tagada, et veehinnaoliitika tagaks piisavad stiimulid veevarude tõhusamaks kasutamiseks, tuginedes direktiivi 2000/60/EÜ III lisas nõutud majandusanalüüsile⁶;
 - rakendada paremini ja laialdasemalt põhimõtet „saastaja maksab“ ja ettevaatuspõhimõtet, kaotada kahjulikud keskkonnatoetused ning tagada taskukohased, ausad ja õiglased hinnastamismehhanismid kõigile veekasutajatele.

Seda tehes võivad liikmesriigid arvesse võtta kulude katmise sotsiaalset, keskkonnaalast ja majanduslikku mõju ning asjaomase piirkonna või asjaomaste piirkondade geograafilisi ja kliimatingimusi.

Tagada veehinnaoliitika täielik läbipaistvus, eelkõige seoses tasumäärade, rahaliste vahendite kasutamise ja veevarude säilitamiseks võetavate meetmetega. Hea tava kohaselt tuleks seda kohaldada ka muudes sektorites peale joogiveevarustuse ja asulareovee puhastamise.

(2) **Vee transportimise tõhusus**

Tõhustada veelekete ohjamist kui veevarustussüsteemide operatiivjuhtimise olulist osa ja seada prioriteediks investeeringud lekete kiireks kõrvaldamiseks, keskendudes veevarustuspriirkondadele, kus vajadus on kõige suurem, ning kasutades kõiki liidu rahastamisvõimalusi ja vahendeid.

(3) **Vee talletamise tõhusus**

- (a) Seada esikohale looduslikud veesäilitusmeetmed⁷ mullas, metsades, põhjavees ja märgaladel, kust aurustub vähem vett kui maapealsetest kunstlikest hoidlatest.

⁶ Vt ühise rakendusstrateegia juhenddokument nr 1 majanduse ja keskkonna kohta, kättesaadav [siin](#).

⁷ Vt näiteks „A guide to support the selection, design and implementation of natural water retention measures in Europe, Capturing the multiple benefits of nature-based solutions“ (Juhend looduslike veesäilitusmeetmete valimise, kavandamise ja rakendamise toetamiseks Euroopas. Looduspõhiste lahenduste arvukate eeliste ärakasutamine), mis on kättesaadav [siin](#); ühise rakendusstrateegia tehniline aruanne nr 82 looduslike veesäilitusmeetmete kohta, kättesaadav [siin](#); Teadusuuringute Ühiskeskus „Nature-based solutions for agricultural water management“ (Looduspõhised lahendused põllumajandusliku veemajanduse jaoks), kättesaadav [siin](#).

- (b) Korrapäraselt hooldada kunstlikke hoidlaid, sealhulgas eraldada rahalisi vahendeid setete regulaarseks eemaldamiseks ja lekete vältimiseks.
- (c) Optimeerida linnade veemajandust vihmavee kogumise ja muude looduslike veesäilitusviiside abil ning kiirendada meetmete rakendamist valinguveest tingitud ülevoolu vältimiseks⁸.

(4) Veekasutuse tõhusus

- (a) Edendada parimate olemasolevate tehnoloogialahenduste, tavade ja teenuste kasutuselevõttu, et tagada vee tõhus kasutamine kõigis sektorites, sealhulgas vee ringkasutuse edendamiseks.
- (b) Edendada reovee taaskasutamist ka mujal kui niisutuses, sealhulgas tööstus-, energia- ja ühisveevärgisektoris, vältides samal ajal riske inimeste tervisele ja võttes arvesse valglae vähenenud tagasivoolu tõttu avalduvat keskkonnamõju.

(5) Hea juhtimistava

- (a) Töötada välja läbipaistvad ja kaasava juhtimismehhanismiga veejaotuskavad, et tagada prognoositavus asjaomaste veekasutajate, sealhulgas mittetarbivate kasutajate jaoks, edendades samal ajal kestlikkust, õiglust ja inimõiguste austamist. Veejaotusmehhanismide kavandamisel tuleks arvesse võtta sektorite ja piirkondade veesäästupotentsiaali.
- (b) Töötada välja või säilitada konkreetseid sotsiaalpoliitikameetmeid, millest saavad kasu väikese sissetulekuga veekasutajad ja/või haavatavad/tõrjutud rühmad, et tagada kõigile juurdepääs veele ja sanitaarvõimalustele, nagu on nõutud direktiivis (EL) 2020/2184 ja direktiivis (EL) 2024/3019.

(6) Koolitus ja teadlikkuse suurendamine

- (a) Arendada oskusi ja koolitada veemajandusega tegelevaid asutusi ning vett kasutavate sektorite eest vastutavaid asutusi, et aidata neil rakendada veetõhususe esikohale seadmise põhimõtet ja soodustada veetarbimise vähendamist.
- (b) Toetada teadusuuringuid ja innovatsiooni, täiustada oskusi ja suurendada teadmisi tõhusa veemajanduse kõigi aspektide kohta vett kasutavates sektorites. Suurendada tarbijate teadlikkust vee säästmise tähtsusest ja luua neile samal ajal võimalused tegutseda kestlikumalt kohalike tingimusi silmas pidades. See hõlmab ka veetarbimise ja veemajanduse läbipaistvuse tagamist tarbijate ja kodanike jaoks kooskõlas direktiivi (EL) 2020/2184 artikliga 17 ja direktiivi (EL) 2024/3019 artikliga 24.
- (c) Edendada tarbijate paremat teavitamist ning suurendada teadlikkust tarbekaupade ja teenuste veekasutuse jalajäljest selliste vahendite abil nagu ELi ökomärgis ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1781⁹ kohane digitaalne tootepass.

⁸ Kooskõlas direktiivi (EL) 2024/3019 artikliga 5.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1781, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik, muudetakse direktiivi (EL) 2020/1828 ja määrust (EL) 2023/1542 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/125/EÜ (ELT L, 2024/1781, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj>).

(7) Rahvusvaheline mõõde

- (a) Võtta partnerriikidele tehnilise ja rahalise toetuse kavandamisel asjakohasel juhul arvesse käesoleva soovitusel põhimõtteid ja eesmärgi.
- (b) Tugevdada koostööd finantseerimisasutustega, nagu Euroopa Investeerimispank, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank ning Maailmapank, samuti erasektoriga, et kaasata pikaajalisi investeeringuid veekasutuse tõhustamise algatustesse kooskõlas ELi strateegia „Global Gateway“¹⁰ eesmärkidega.
- (c) Jagada parimaid tavasid käesoleva soovitusel põhimõtete ja eesmärkide rakendamiseks ning toetada rahvusvahelises koostöös veesüsteemide kerksust ja veetõhusust.

¹⁰ Ühisteatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispankale „Global Gateway“ (JOIN(2021) 30 final).